

Arkivnr: 2014/12248-1
Saksbehandlar: Anna Elisa Tryti

Ekspertgruppe for kunst og kultur i skulen, uttale

Bakgrunn for saka:

I september 2013 sette regjeringa ned ei ekspertgruppe som skulle vurdere det samla kunst- og kulturtilbodet i skulen, og sjå på korleis dei ulike tilboda best kan virke saman. Tiltaket var varsla i Meld. St. 20 (2012-2013) På rett vei frå Kunnskapsdepartementet. Ekspertgruppa skal kome med tilrådingar som vil styrke heilskapen og samarbeidet mellom utdannings- og kultursektoren. Ekspertgruppa skal også drøfte korleis DKS kan vidareutviklast og styrkast i den nye strukturen. Ekspertgruppa skal vurdere korleis fagmiljøa som skal arbeide med kunst og kultur for barn og unge kan koordinere arbeidet på landsbasis, og gi råd om oppgåvefordeling for miljøa sentralt og regionalt. Gruppa er leia av Eirik Birkeland, musikal og tidlegare rektor ved Norges Musikkhøgskole, frå Hordaland er elles Magne Espeland, professor ved Høgskolen Stord/Haugesund og Ole Hamre, musikal og kunstnarisk leiar i Fargespill med. Gruppa skal fullføre arbeidet sitt innan 15.4.2014.

Hordaland fylkeskommune merker seg at det ikkje er oppnemnd deltakar frå ein fylkeskommune i ekspertgruppa og tilrår følgjande uttale:

Framlegg til uttale frå Hordaland fylkeskommune:

1 Prestisje og status for kunst- og kulturfaga

Det er viktig å gje dei praktisk-estetiske faga ein tydeleg plass og ei opp-prioritering, så vel i skulekvardagen som i lærarutdanninga og i kommunane. Undervisning med høg kompetanse innan kunst- og kulturfag må få eit større rom i skuletida, slik at alle born får delta i opplæring og utøving. Samspelet med kulturskuletilbodet på fritida er viktig, men dei estetiske faga bør ha sin sjølvsgatte plass i skuletida, slik at dei ikkje først og fremst vert eit tilbod for ei mindre gruppe born og ungdom på fritida.

2 Systematisk samarbeid og samordning DKS, skulekonsertordninga, kulturskulane og Ungdommens Kulturmønstring (UKM)

Eit meir systematisk samarbeid mellom DKS, skulekonsertane, kulturskulane og UKM vil føre til auka sambruk av kompetanse frå dei ulike ordningane og større samanheng mellom opplæringa i skuletida og fritida. Alle ordningane har sams målgruppe, ved at dei vender seg mot dei same borna og den same ungdommen. Aktørar frå DKS og skulekonsertane kan til dømes brukast i ekstra undervisning (masterklassar) i kulturskulane. Særleg gjeld dette ute i distrikta, der det er lange avstandar og færre tilbod når det gjeld kompetanse.

Fylkeskommunane bør ha ansvaret for kunst- og kulturformidling til skulane, slik ordninga er i dag. På denne måten sikrast kunst- og kulturformidlinga ein god regional forankring så vel i høve til skuleverket som til kunstinstitusjonane og kunstnarane. På nasjonalt nivå bør ein ha ein samordna organisasjon som arbeider med overordna utvikling og utveksling av kompetanse, nettverk og oppfølging av nasjonale aktørar. Det nasjonale nivået må synleggjere den samla kunst- og kulturproduksjonen og formidlinga i høve barn og unge, og meir spesifikt DKS. Den nasjonale aktøren må arbeide med kriterier, kvalitetsvurderingar, kompetanse, arbeidsforhold med meir. Det vil også vere viktig å ha ei nasjonal samla merksemd i høve internasjonal utveksling og profilering.

Fylkeskommunane er gjennom DKS og skulekonsertane den største arbeidsgjeveren/innkjøparen for freelancekunstnarar i Noreg. Det nasjonale kompetansemiljøet ville kunne styrke den rolla fylkeskommunane har som arbeidsgjevar/innkjøpar i høve kunstnarane.

På regionalt nivå er det mange aktørar og fagmiljø som er i stand til og motiverte for å skapa kunstnariske produksjonar av høg kvalitet til kunst- og kulturformidlinga i skulen. Det er overflødig og kontraproduktivt å etablera ein sentralisert kvalitetssikringsinstans for produksjonar i DKS. Dette vil kunne bidra til å avgrense mangfaldet i produksjonstilboda, heller enn å fremje sterke og ulike kunstnarlege uttrykk og produksjonar. Også på Rikskonsertane sitt område bør det åpnast for eksterne produsentar. Rikskonsertane si framtidige rolle bør i større grad vere å konsentrere seg om kompetansefelt den einskilde fylkeskommune sjølv ikkje har ressursar til å handtere, til dømes utviklingsarbeid på musikkområdet osb.

Kunst i skulen: Regionale sentra for kunstproduksjon og kunstformidling bør etablerast i fylka, enkeltvis eller for fleire fylke saman eller i utdanningsregionane. Fylkeskommunane har den regionale organiseringa av både DKS, skulekonsertordninga og UKM og vil slik kunne ta eit samlande grep som også omfattar kulturskulane. Fylkeskommunane bør difor vere ryggrad for slike regionale sentra. Her er den organiseringa i kompetanseregionar, som fleire fylkesbibliotek fremjer, eit godt føredøme. Fylkeskommunane kan ha tilsvarende rolle i høve kulturskulane som dei gjennom fylkesbiblioteka har for folke- og skulebiblioteka. Både nasjonalt og regionalt vil det vere viktig i organiseringa å kombinere kompetansemiljø frå kunst/kultur og opplæring/forskning. Jf. Vedtakspunkt 15 og 16 i Fylkesutvalssak 174/13.

3 Skulebibliotek som verkemiddel

Gode skulebibliotek høyrer med i utforminga av ein skule for framtida, og ved å satse på utvikling av desse kan ein nå mål som gjeld både kunnskap og kultur i skulen. Skulebiblioteka er samansett av attraktive lokale, digitale tenester, aktuelle samlingar, høgt kvalifisert personale og eit klart pedagogisk oppdrag. Tilbodet støtter all verksemd i skulen, og kan vere særleg viktig i dei estetiske faga. På statleg nivå er ansvar for utvikling av folkebiblioteka lagt til Nasjonalbiblioteket, medan Utdanningsdepartementet har ansvar for skulebiblioteka. Fylkeskommunen har ansvar for biblioteka i den vidaregåande skulen, og kommunane har ansvar for biblioteka i grunnskulen. I mange kommunar har folkebiblioteket eit fagleg ansvar for biblioteka i grunnskulen. Hordaland fylkeskommune menier at ein bør utnytte biblioteka sitt potensiale for å styrkje kunst- og kulturtilbodet i skulen og arbeide for gode skulebibliotek på tvers av sektorar og forvaltningsnivå.

4 Samarbeid kunst- og kultursatsing i skulane med utdannings- og forskningsinstitusjonane

Høgskule- og universitetsmiljøa har mykje å bidra med inn mot kunst- og kultursatsinga i skulane. Dette gjeld alt frå deltaking i opplæringa frå utøvande studentar og lærarar - innan musikk, visuelle kunstfag, drama, arkitektur og design - til vilkåra for desse faga i utdanninga av førskulelærarar og lærarar på høgskular og universitet. Det er difor viktig at forvaltninga i kommunane og fylkeskommunane innan DKS, skulekonsertane og kulturskulane står i eit nært og forpliktande samarbeid med utdannings- og

forskningsinstitusjonane. Dei regionale forskningsfonda bør også kunne bidra med midlar til forskning som gjev auka forståing for ulike sider ved kunst-og kulturopplæringa av born og unge, i skuletid og på fritid.

5 Eigarskap i kommunane og i skulane

Dersom ein skal lukkast med opplæringa både i skuletida og i fritida – og for å skape samanheng i det samla tilbodet, er det heilt avgjerande med ein sterk eigarskap i kommunane og i skulane, særleg hjå rektorane. Kunstfaga bør innarbeidast systematisk som del av skulane sine læringsmål og i etterutdanninga av lærarane. DKS og skulekonsertane vil då kunne fungere som høgdepunkt i ein skulekvardag i samhandling med kompetente lærarar og aktive, utøvande barn og unge. Først med sterkt eigarskap hjå skuleeigar, får også desse faga det naudsynte festet i lokalsamfunna, på tvers av generasjonane, hjå foreldre og besteforeldre.

Kunst- og kulturfaga er i særleg grad eigna til å utvikle evna hjå born og unga (og vaksne) til å stille spørsmål. Med undringskompetansen veks også endringskompetansen. Slik er det her ein viktig samanheng mellom opplæring i kunst- og kulturfaga og entrepenørskapssatsinga i skulane. Med ei sterk satsing på kunst og kultur i skulane, veks innovasjonskrafta i næringsverksemd og i lokalsamfunna. Slik sett er det avgjerande viktig ikkje berre for kunst- og kulturfaga, men for endrings- og utviklingsevna i samfunnet at desse faga vert styrka og ikkje marginalisert.

6 Kunst- og kulturfag og idrett

Hordaland fylkeskommune ønskjer ikkje at ein ved sterkare prioritering av kunst og kultur i skulen skal setje kroppsøving/idrett og estetiske faga opp mot kvarandre. Dette gjeld både med omsyn til prioritering i lærarutdanninga og prioritering i skulen.

7 Manglande deltaking frå fylkeskommunane i ekspertgruppa

Hordaland fylkeskommune merker seg at det i ekspertgruppa ikkje er oppnemnd deltakar frå ein fylkeskommune. Dette undergrev ekspertgruppa sin samla kompetanse og tyngde. Fylkeskommunane i Noreg har høg kompetanse på kunst- og kulturformidling til skulen, både gjennom DKS og i samarbeid med Rikskonsertane. Dei står i ein sterk relasjon til det regionale og nasjonale kulturlivet, er skuleeigar med ansvar for vidaregåande opplæring og fagskular og er eigarar og ansvarleg for Ungdommens Kulturmonstring. Representasjon frå fylkeskommunane i ekspertgruppa ville ha styrka gruppa.

Fylkesrådmannen syner elles til følgjande aktuelle vedtakspunkt i høve Kulturutredningen 2014, Sak 174/13 (20.06.13) i Fylkesutvalet, med særleg merksemd på punkt 1, 15 og 16.

1.Hordaland fylkeskommune ønskjer ei utvikling innan kulturpolitikken som legg til rette for sterke kulturelle senter over heile landet, og vil særleg peike på den vekstkrafta som ligg i Bergen som ein sterk by nr. 2 for kulturutvikling regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

2. Hordaland fylkeskommune vil arbeide for å sikre eit større regionalpolitisk handlingsrom med ei aktiv rolle i utforminga av nasjonal kulturpolitikk, og presse på for at sentrale kulturinstitusjonar og -tiltak i Hordaland vert prioriterte ved statlege løyvingar.

3. For å motverke sentraliseringa innan norsk kulturpolitikk, foreslår Hordaland fylkeskommune eit forsøk på Vestlandet med regionalisering av verkemiddel frå Norsk Kulturråd, Nasjonalbiblioteket, Riksantikvaren, Norsk kulturminnefond og Riksarkivet.

13.Hordaland fylkeskommune er einig i at biblioteka er unike lokale kulturarenaer med høgt tilgjenge og låg terskel for deltaking og støttar utvalet i at sektoren må styrkjast. Øyremerkte tilskot til utvikling og kompetanseheving bør kanalisert gjennom fylkeskommunane, slik at bruk av midlane kan tilpassast lokale behov utifrå statleg, regional og lokal bibliotekpolitikk.

15. Hordaland fylkeskommune støttar utvalet i at det er behov for betre samordning og styrking av

det statlege nivået i DKS-ordninga, og tilrår at ein ser nytt og heilskapleg på den samla ressursinnsatsen på dette området, bryt ned eksisterande strukturar og byggjer opp ein ny organisasjon som kan ivareta alle kunstuttrykka i DKS og koordinere overordna oppgåver som gjeld arbeidsvilkår, tildeling og rapportering, kommunikasjon, kompetanse og kvalitetsutvikling. Hovudansvaret for utforming av det konkrete kunst- og kulturtilbodet må framleis liggje i kommunar og fylkeskommunar.

16. Hordaland fylkeskommune støttar fullt ut at kulturskulen vert overført til Kulturdepartementet. Kulturskulen saknar verkemiddel på regionalt nivå. Fylkeskommunen bør få lovregulert regionalt ansvar for kulturskulen innan kompetanseutvikling, talentutvikling, koordinering mellom kommunane og betre samankopling mellom kulturskulen, DKS og Ungdommens kulturmonstring og betre samankopling mellom kulturskulen og vidaregåande opplæring.

Forslag til vedtak

Fylkesutvalet sluttar seg til uttale til ekspertgruppe for kunst og kultur i skulen

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Anna Elisa Tryti
fylkesdirektør kultur og idrett

Saksfremlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 19.02.2014

Her startar saksutgreiinga